
🌐 NATO શું છે? (North Atlantic Treaty Organization)

NATO એટલે ઉત્તર એટલાન્ટિક સંધિ સંગઠન. આ એક આંતરરાષ્ટ્રીય સૈન્ય ગઠબંધન છે, જેનું મુખ્ય ઉદ્દેશ્ય સભ્ય દેશોની સામૂહિક સુરક્ષા (Collective Defence) જાળવવાનું છે.

☑️ NATO ક્યારે અને શા માટે બન્યું?

NATOની સ્થાપના 4 એપ્રિલ, 1949 ના રોજ થઈ હતી.

બીજા વિશ્વયુદ્ધ પછી વિશ્વમાં વધતી તણાવભરી સ્થિતિ અને સુરક્ષા જોખમોને ધ્યાનમાં રાખીને ઘણા દેશોએ એક મજબૂત સુરક્ષા ગઠબંધન બનાવવાનો નિર્ણય કર્યો.

📄 NATO નો મુખ્ય સિદ્ધાંત

NATOનું સૌથી મહત્વપૂર્ણ સિદ્ધાંત છે Article 5:

✦ એક સભ્ય પર હુમલો થાય તો તેને બધા સભ્યો પર હુમલો માનવામાં આવે છે.
આ કારણે NATOને દુનિયાના સૌથી શક્તિશાળી રક્ષણ ગઠબંધનોમાં ગણવામાં આવે છે.

🌐 NATO શું શું કરે છે?

NATO માત્ર યુદ્ધ માટે નથી, તે અનેક ક્ષેત્રમાં કાર્ય કરે છે:

- ☑️ સભ્ય દેશોની સુરક્ષા વધારવી
- ☑️ આતંકવાદ સામે સહકાર
- ☑️ સાયબર હુમલાઓ સામે રક્ષણ
- ☑️ શાંતિ સ્થાપન મિશન (Peacekeeping)
- ☑️ સૈન્ય તાલીમ અને સંયુક્ત અભ્યાસ (Joint Military Exercises)

🏛️ NATO નું મુખ્ય મથક

📍 NATO નું મુખ્ય મથક બ્રસેલ્સ (Belgium) માં આવેલું છે.

ભારત અને NATO

ભારત NATO નો સભ્ય દેશ નથી, કારણ કે NATO મુખ્યત્વે ઉત્તર અમેરિકા અને યુરોપના દેશોનો સુરક્ષા ગઠબંધન છે. પરંતુ ભારત ઘણા દેશો સાથે અલગ રીતે સુરક્ષા અને વ્યૂહાત્મક સહકાર રાખે છે.

સરળ શબ્દોમાં NATO

NATO એટલે દેશોની એવી ટીમ, જે એકબીજાની સુરક્ષા માટે સાથે ઉભી રહે છે. આ સંગઠન વિશ્વમાં શાંતિ અને સુરક્ષા જાળવવામાં મહત્વપૂર્ણ ભૂમિકા ભજવે છે.

□ NATO પર 10 માર્સનો ઉત્તર (Gujarati)

NATO (North Atlantic Treaty Organization) એટલે ઉત્તર એટલાન્ટિક સંધિ સંગઠન. NATO એક આંતરરાષ્ટ્રીય સૈન્ય ગઠબંધન છે જેની સ્થાપના 4 એપ્રિલ 1949ના રોજ થઈ હતી. બીજા વિશ્વયુદ્ધ પછી યુરોપમાં સુરક્ષા પડકારો, શક્તિ સંઘર્ષ અને યુદ્ધની શક્યતાઓ વધતાં, કેટલાક દેશોએ સામૂહિક સુરક્ષા માટે આ સંગઠન બનાવ્યું.

NATOનો મુખ્ય હેતુ સભ્ય દેશોની સુરક્ષા અને રક્ષણ સુનિશ્ચિત કરવાનો છે. NATOની સૌથી મહત્વની જોગવાઈ Article 5 છે, જેના મુજબ કોઈ એક સભ્ય દેશ પર હુમલો થાય તો તેને તમામ સભ્ય દેશો પર હુમલો માનવામાં આવે છે અને બધા દેશો મળીને જવાબ આપે છે. આ જ NATOને વિશ્વનું શક્તિશાળી રક્ષણ ગઠબંધન બનાવે છે.

NATOનું મુખ્ય મથક **બ્રુસેલ્સ (બેલ્જિયમ)**માં આવેલું છે. NATO માત્ર પરંપરાગત યુદ્ધ સુધી સીમિત નથી, પરંતુ તે આતંકવાદ વિરોધી કામગીરી, સાયબર સુરક્ષા, સંયુક્ત લશ્કરી અભ્યાસ, શાંતિ સ્થાપન મિશન જેવી પ્રવૃત્તિઓમાં પણ સક્રિય છે.

આ રીતે NATO વૈશ્વિક રાજનીતિમાં શક્તિશાળી સૈન્ય ગઠબંધન તરીકે ઉભરી આવ્યું છે અને વિશ્વમાં સુરક્ષા, શક્તિ સંતુલન અને વ્યૂહાત્મક સહકારમાં મહત્વપૂર્ણ ભૂમિકા ભજવે છે.

□ NATO પર 10 MCQ (GPSC/UPSC)

1) NATO નું સંપૂર્ણ નામ શું છે?

- A) North Asia Treaty Organization
- B) North Atlantic Treaty Organization
- C) National Atlantic Treaty Organization
- D) New Atlantic Team Organization

2) NATO ની સ્થાપના ક્યારે થઈ?

- A) 1919
- B) 1939
- C) 1949
- D) 1955

3) NATO નું મુખ્ય મથક ક્યાં આવેલું છે?

- A) પેરિસ
- B) લંડન
- C) બ્રસેલ્સ
- D) બર્લિન

4) NATO નો મુખ્ય સિદ્ધાંત કયો છે?

- A) Article 1
- B) Article 3
- C) Article 5
- D) Article 7

5) Article 5 નો અર્થ શું થાય છે?

- A) સભ્ય દેશો વેપાર કરશે
- B) એક પર હુમલો એટલે બધા પર હુમલો
- C) NATO માત્ર સંયુક્ત બેઠક કરે
- D) બધા દેશો એક જ ચલણ રાખશે

6) NATO મુખ્યત્વે કયા ક્ષેત્રના દેશોનો ગઠબંધન છે?

- A) એશિયા-આફ્રિકા
- B) ઉત્તર અમેરિકા અને યુરોપ □
- C) દક્ષિણ અમેરિકા
- D) મધ્ય પૂર્વ

7) NATO નું મુખ્ય ઉદ્દેશ શું છે?

- A) રમતગમત વિકાસ
- B) શૈક્ષણિક સહકાર
- C) સામૂહિક સુરક્ષા અને રક્ષણ □
- D) કૃષિ વિકાસ

8) NATO નું કાર્યક્ષેત્ર કયું નથી?

- A) સાયબર સુરક્ષા
- B) શાંતિ સ્થાપન મિશન
- C) આતંકવાદ વિરોધ
- D) ચલણ છાપવાનું કાર્ય □

9) ભારત NATO નો સભ્ય દેશ છે?

- A) હા
- B) ના □

10) NATO ના દેશો શું કરે છે?

- A) સંયુક્ત લશ્કરી અભ્યાસ □
- B) માત્ર પ્રવાસન પ્રોત્સાહન
- C) માત્ર ખેતી સહાય
- D) માત્ર સંસ્કૃતિ કાર્યક્રમ

□ NATO – One Page Short Note (Revision)

🌐 NATO (North Atlantic Treaty Organization)

- સ્થાપના: 4 એપ્રિલ 1949
- મુખ્ય મથક: બ્રુસેલ્સ, બેલ્જિયમ
- પ્રકાર: આંતરરાષ્ટ્રીય સૈન્ય ગઠબંધન
- મુખ્ય હેતુ: સભ્ય દેશોની સામૂહિક સુરક્ષા અને રક્ષણ

☐ મુખ્ય જોગવાઈ – Article 5

- એક સભ્ય દેશ પર હુમલો = બધા પર હુમલો
- સભ્ય દેશો મળીને રક્ષણાત્મક પગલાં લે છે.

☑ NATO ની મુખ્ય કામગીરી

- સંયુક્ત સૈન્ય તાલીમ/અભ્યાસ
- આતંકવાદ વિરોધી સહકાર
- સાયબર હુમલાઓ સામે સુરક્ષા
- શાંતિ સ્થાપન (Peacekeeping)
- સંકટકાળે ઝડપી પ્રતિક્રિયા

IN ભારત અને NATO

- ભારત NATO નો સભ્ય નથી
- પરંતુ ઘણા NATO દેશો સાથે રક્ષણ અને વ્યૂહાત્મક સહકાર રાખે છે.

★ મહત્વ

- વૈશ્વિક સુરક્ષા વ્યવસ્થામાં મોટું સ્થાન
- શક્તિ સંતુલન (Balance of Power) અને વ્યૂહાત્મક સ્થિરતા માટે મહત્વપૂર્ણ